

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 36 RvO CDA over extreme zomerse hitte in woonruimtes.
ter informatie
Steller N.J. de Bruijn / M. Schuit

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	6628	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	300310-2022
Datum	22-06-2022	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de door mevrouw E. Armut van het CDA gestelde vragen ex art. 36 RvO over extreme zomerse hitte in woonruimtes. De brief van de vragensteller treft u als bijlage aan.

Op 30 mei 2022 heeft het CDA vragen ingediend over de extreme zomerse hitte in woonruimtes. Het gaat hierbij met name om kleine woonruimten in de stad, zoals studentenkamers en sociale huurwoningen.

Hierover stelt het CDA de volgende vragen:

1. Welke stappen heeft uw college de afgelopen jaren ondernomen om voor te sorteren op de extreme zomerse hitte die zich mogelijk ook dit jaar binnenshuis zal voordoen in veel Groningse huurwoningen?

De gemeente Groningen heeft de afgelopen jaren flinke stappen gezet om in te spelen op het veranderende klimaat en de gevolgen hiervan, waaronder droogte, wateroverlast en hitte. Zo kreeg klimaatadaptatie in het coalitieakkoord (2019-2022) 'Gezond, Groen, Gelukkig Groningen' een prominente plek. Tevens werd in het coalitieakkoord een plan van aanpak klimaatadaptatie aangekondigd, met maatregelen om bestand te zijn tegen extremere weersinvloeden. Dit resulteerde in de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie 2020-2024, met daarin de doelen, activiteiten en acties op dit gebied.

Het hoofddoel is om Groningen in 2050 klimaatbestendig te maken. Hiervoor hebben we de volgende doelstellingen geformuleerd: 1. wateroverlast voorkomen; 2. hittestress voorkomen en verminderen; 3. ruimtelijke kwaliteit verbeteren; 4. kwetsbare groepen extra beschermen.

Dat doen we niet alleen. We betrekken corporaties, het bedrijfsleven, bewoners en maatschappelijke organisaties om samen aan de slag te gaan om te vergroenen. We stimuleren en enthousiasmeren en we bieden ondersteuning. Mede daardoor hadden we in 2021 een record aantal groene geveltuinen en het hoogst aantal groene daken. Beide maatregelen helpen hittestress te beperken.

De focus in ons klimaatadaptatiebeleid ligt met name op de meest kwetsbare groepen in onze samenleving zoals senioren en kleine kinderen. Zo hebben we sinds 2022 een nieuwe subsidieregeling voor groene schoolpleinen waar we jaarlijks 4 schoolpleinen mee vergroenen.

Het ontsteden, vergroenen en het toevoegen van meer bomen doen we o.a. via Steenbreek. Sinds 2022 zetten we Steenbreek-middelen wijkgericht in, juist in die wijken waar hittestress voorkomt en waar veel ouderen wonen. Dit jaar werken we samen met corporaties aan het vergroenen in Vinkhuizen. Volgend jaar selecteren we een andere kwetsbare klimaatwijk. Ook is er op initiatief van bewoners en samen met corporatie Lefier het Caspomor park aangelegd in de directe woonomgeving van ouderenwoningen.

In de openbare ruimte voeren wij de regie. Via het Groenplan Vitamine G en de Ontwerpleidraad voor de openbare ruimte maken we straten en wijken groener, biodivers en klimaatbestendig. Voor de private omgeving hebben we sinds 2022 een nieuwe subsidieregeling klimaatadaptatie. Bewoners en bedrijven kunnen hiermee maatregelen treffen ter voorkoming van hittestress of wateroverlast.

Tenslotte zetten wij met name in op het informeren en stimuleren van maatregelen bij hittestress in gebouwen. We werken o.a. met de corporaties in toenemende mate aan het thema klimaatadaptatie en hitte (zie beantwoording van vraag 2) en werken via het Lokaal Hitteplan nauw samen met zorg- en welzijnsorganisaties om negatieve gezondheidseffecten in relatie tot hitte bij kwetsbare groepen zoveel mogelijk te voorkomen. In deze laatste staat zowel de (zorg)professional als de (kwetsbare) bewoner centraal.

2. In welke mate stuurt uw college tijdens het maken van de kwaliteitsafspraken met woningcorporaties en verhuurders, of langs andere wegen, aan op het voorkomen en het terugdringen van extreme zomerse hitte in woonruimtes?

Zowel in de meerjarenafspraken (weergegeven in het ambitiekader 2021-2025) als in de jaarlijkse prestatieafspraken tussen gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties worden er afspraken gemaakt over duurzaamheid en klimaatadaptatie.

In het ambitiekader staat hierover: ‘Groningen gaat voorop in de verduurzaming. We worden een CO₂-neutrale, aardgasvrije en klimaatbestendige gemeente.’ De eerste stappen zijn hierin gezet en zullen de komende jaren steeds concreter worden gemaakt.

Het afgelopen jaar zijn de corporaties en gemeente nauwer gaan samenwerken op het thema klimaatadaptatie. In maart 2022 heeft dit geleid tot de bestuurlijke afspraak dat de corporaties het thema klimaatadaptatie vanaf 2023 structureel opnemen in de

Volgvel 2

prestatieafspraken. Maatregelen voor het tegengaan van hittestress krijgen een duidelijke plek in deze afspraken.

Een eerste aanzet voor deze afspraken is reeds gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn: het aanleggen van koele groene daken, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, ontsteden van achtertuinen en opnemen van bijvoorbeeld hittemaatregelen in de beschrijving van de basiskwaliteit van de (nieuwbouw) woning. We informeren en betrekken de corporaties ook bij het Lokaal Hitteplan (die Lefier reeds ondertekende) en zoeken meer dan voorheen de samenwerking op communicatie richting bewoners op het thema klimaatadaptatie en vergroening.

3. In welke mate ziet uw college mogelijkheden om bij de jaarlijkse kwaliteitseisen of langs andere wegen, het voorkomen en of verkoelen van extreme zomerse hitte binnenshuis af te dwingen bij woningcorporaties en verhuurders?

Wij zien veel mogelijkheden om in samenwerking met de corporaties en andere partijen grote stappen te zetten voor het tegengaan van extreme hitte binnenshuis. Zie hierbij de voorbeelden uit vraag 1. Net als bij de prestatieafspraken gaan we hierbij uit van een gelijkwaardige relatie tussen gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties.

4. In hoeverre acht uw college extreme warmte, in huurwoningen die voldoen aan alle wetten en normen, de gevolgen van hitte de verantwoordelijkheid van huurders en niet van verhuurders?

Zoals onder vraag 2 beschreven werken gemeente en verhuurders samen aan het verminderen van hittestress en het verbeteren van het wooncomfort van huurders. Ook zetten we in op het informeren van huurders.

Bewonersgedrag gericht op het weren van de hitte (zoals gordijnen dichthouden en het aanbrengen van zonnewering, voldoende water drinken) en het tijdig ventileren van de woning zijn hiervan ook onderdeel. Het Lokaal Hitteplan is met name een communicatieplan. Het richt zich via zorg en welzijnsorganisaties op kwetsbare groepen mensen in onze gemeente. Het gaat erom met name deze mensen te bereiken en te informeren over hun eigen handelingsperspectief ten tijde van een hittegolf.

5. Zijn uw college ondersteuningsmogelijkheden bekend voor huurders van woningen die zelf niet de financiële armslag hebben om verkoeling in huis te halen in tijden van extreme zomerse hitte?

Nee, er zijn geen ondersteuningsmogelijkheden voor het in huis halen van verkoeling tijdens extreme zomerse hitte.

Wel kent de gemeente diverse projecten om de woonomgeving klimaatadaptiever te maken, zoals operatie Steenbreek '(tegel eruit, plan erin)', waarbij ook zeker ruimte is voor bewonersinitiatieven om hun eigen woonomgeving te vergroenen en daarmee meer bestand tegen hitte te maken.

Ook de bredere klimaatsubsidie stimuleert de groene actie voor met name de woningeigenaar (de huurder kan ook aanvragen met nadrukkelijke toestemming van de eigenaar). Ontharden, groene daken, groene gevels en bomen dragen bij aan een

Volgvel 3

koelere buitenruimte en daarmee ook binnentemperatuur (afhankelijk van de specifieke situatie van de woning ter plaatse).

6. In hoeverre wordt bij nieuwbouw van woningen gestuurd op het voorkomen van de mogelijkheid dat het kwik binnen deze woningen op kan lopen tot hoge temperaturen?

Bij de nieuwbouw van woningen gelden de regels van het huidige Bouwbesluit. Hierin staan normen omtrent isolatie, ventilatie en energieprestatie van de woning. Sinds 1 januari 2021 dienen nieuwbouwwoningen BENG te zijn (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Naast de BENG moeten nieuwe woningen sinds 1 januari 2021 ook voldoen aan eisen ten behoeve van de binnentemperatuur. Dit is de TemperatuurOverschrijding juli (of TOjuli eis) en/of de gewogen temperatuur overschrijding. Het betreffen beide normen voor temperatuur en maximale duur (over de dag) van deze temperatuur binnen in de woning. Bij de vergunningaanvraag wordt op deze eis getoetst.

Tevens zijn sinds 2018 alle nieuwbouwwoningen conform het Bouwbesluit gasloos. Voor energie worden deze woningen voorzien van een lucht/warmte-wisselaar of een warmtepomp. Het voordeel van warmtepompen is dat deze ook kunnen koelen, waardoor woningen via de vloerverwarming (cq -koeling) koel blijven in de zomer.

7. In hoeverre klopt de gedachtegang, en in hoeverre wordt er bij het verduurzamen en isoleren van Groningse woningen rekening mee gehouden dat, geïsoleerde woningen weliswaar minder snel opwarmen, maar ook minder snel afkoelen?

Het klopt dat goed geïsoleerde woningen minder snel opwarmen, maar ook minder snel afkoelen. In de onder vraag 6 genoemde BENG normen zitten ook voorschriften opgenomen om te zorgen voor een aangenaam binnenklimaat. In een vroeg stadium van het ontwerp zal bij een nieuwe woning aandacht besteed worden aan het weren van zonlicht (oriëntatie van de woningen, raampartijen, zonnewering, materiaalgebruik) om oververhitting tegen te gaan. Daarnaast is vooral goede ventilatie van belang.

8. In hoeverre acht uw college het mogelijk om bij het vergeven van nieuwe vergunningen en het verlengen van bestaande vergunningen aan verhuurders gericht op de specifieke kwaliteitseis van het beperken van hitte te sturen?

Het merendeel van alle vergunningaanvragen ziet toe op nieuwbouw of verbouw. Daarbij wordt voor nieuwbouw aan de landelijke geldende eisen uit het Bouwbesluit getoetst, waaronder de eisen over temperatuur binnenklimaat, als onderdeel van de BENG-eis (bijna energieneutraal).

Slechts een heel klein deel betreft het verlengen van tijdelijke bouwvergunningen. Permanente vergunningen kunnen c.q. hoeven niet verlengd te worden. Bij tijdelijke vergunningen die verlengd worden moet gedacht worden aan bijvoorbeeld tijdelijke schoollokalen.

9. In hoeverre acht uw college het wenselijk om bij het vergeven van nieuwe vergunningen en het verlengen van bestaande vergunningen aan verhuurders gericht op de specifieke kwaliteitseis van het beperken van hitte te sturen?

Volgvel 4

Zoals hiervoor aangegeven toetsen wij erop dat bouwbedrijven zich aan het Bouwbesluit houden en alle hieraan verbonden kwaliteitseisen.

Samengevat zet de gemeente Groningen in op het informeren, stimuleren, enthousiasmeren en ondersteunen van inwoners, bedrijven, corporaties en verhuurders. We zien dat er steeds meer betrokkenheid en aandacht komt voor het thema klimaatadaptatie en specifiek voor het voorkomen van hittestress bij kwetsbare doelgroepen. Samen met de corporaties en de verhuurders maken we afspraken om hittestress in woningen te beperken.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.